

על שירתו של ישראל אפרת

אוסטרהא שבוההלין, עיר התורה והמסורת, ישיבת ר' אליהו ברוך שבמיד וישיבת ר' יצחק אלחנן שבניר-יורק, בית-המדרש לרבנים ואוניברסיטה — אלה מקורות יניקתו הרוחנית של ישראל אפרת. ואמנם ספג עסיסי יהדות להפרות את נפשו. ואף-על-פי-כן נכנס אפרת הצעיר לשירה העברית קל צעד וחפשי מעול. העברית שלו דשנה ורע-ננה, והניגון של שירתו אנושי, ערב ומקסים.

אפרת הצעיר ראה את השירה כמרחב-כוח. את עצם חייו ראה המשורר כ"פלטג נפתל עלי מורד הר / דרכו זרועת סלעים / ניגף הוא ושר". וגם כשיתנפצו גליו על הכפים — "הוא שר וחי". כי השירה מקור החיות, היא מרפאה ומחלימה. וכה יכריז בשירו המוסיקלי כל כך "מבול קטן": "ככה אובד מכאוני בצליל".

האהבה, הנוף, האיתנים, ה"אני" על כל רגשותיו — נתנגנו בשירי אפרת בקצב הרמוני. אמנם ידע כי לא תמיד הדור נאה ויו העולם, אבל די היה לו גם ב"משעול של שלוליות יופי", ולבו מלא תודה "על יופי שבקע מלמטה / עת נגנו היופי ממעל". כזאת היתה שירתו של אפרת בראשונה, והיא נשתפכה עתירת-צלילים, בנשימה מרווחת עדינה גם בתוגתה, "כי פעמי פלוסין לו לעצב / כמו פעמיו של חלום".

כחבריו, שקדמו לו בשירה העברית באמריקה, סילקינגר וליסיצקי — נתפס גם הוא לאפיקה. אכן, גם האפוס שלו "ויגואמים • שותקים" שופע ליריות, וכל אותם פרקי השיר המלוטשים, שיר סופר בהם על אהבת הנערה האינדיאנית לצעיר האמריקאי — רוויים רוק, ודוק רומנטי עוטף שירה זו, השובה את הלב. אין זאת כי אפרת אינו יכול לעצור בעד הזרמה הלירית, המתפרצת מלבו גם בזמן שהוא מכניס עצמו בשירה האפית. אותו קצב חזק ודינמי מיות סוערת מורגשים באפוס השני שלו "זהב", המסונן וצלול יותר מהראשון.

אפרת נשאר עד השנים האחרונות בתחומי הנושאים האנושיים-כלליים, ללא זיקה למוטיבים יהודיים ואם נבי-דל מבני הפמליה של משוררים עברים באמריקה בניגונות שבשירתו, לא נבדל מהם בנושאי שירתו. המפנה ב"צירתו חל בימי השואה והמלחמה. שיריו הרוך והענוג נסתפג זעם ותוכחה, כאב ואימים. ובספר שיריו האחרון "אנחנו הדור" נתגלה לפנינו אפרת אחר, מזעזע ומודהם, הקורע את הצעיף פים מעל פני העולם, הטובע בחטא וקל-לון.

קשה למשורר היופי, השבוי קסם מנגינות הרמוניות, להזדעק ולהאזין לסאן הטרופי של ימי הזועה. אבל קור-נס הגורל היהודי היכה בחזקה על לב המשורר ישראל אפרת — ונתמלאה שירתו זעקת הדור.

